

til at kunne sige, at de ikke i en fjern Fremtid maatte i højere Grad, end Tilfældet er nu, ville gaa over til Fabriksdrift. Man kan sondre Afslæggelse af Jagprøver efter dette i to Kategorier, og det vil da blive den, hvor det endnu har nogen Betydning, nogen praktisk Nytte i det hele taget for Haandværkeren, at han kommer til at aflægge Prøve paa Dygtighed i Jag, og den, hvor det allerede nu er næsten umuligt at paavise, at der findes noget til Næst fra Fabriksdriften, hvor der er Mening i, at han aflægger Prøven. Jeg skal saaledes nævne et Jag, som er angivet her, og hvor det vil være temmelig umuligt for den højtærede Indenrigsminister at bestemme, hvori den Jagprøve skal bestaa, som Udøveren af dette skal aflægge. Det er Blikkenslagersaget. Jeg gad spørge den højtærede Minister og enhver, som har haft med det at gøre, hvad en Blikkenslager nu for Tiden skal aflægge sin Jagprøve i. Det er en Kendsgerning, at denne Profession er i den Grad gaaet over til Fabriksdrift, saa at der ikke er levnet det aller ringeste, uden at det bliver udført ved Fabriksdrift, undtagen dette at lægge Zink paa Tage, og man vil da ikke have Svenden ført op ved Siden af Skorfien for at lægge Taget paa. Tidligere var Svendepøven dette, at lave Rander, Raffelander, Redler, men det er gaaet over til Metaltrykkerne, fordi dette Jag langt hurtigere, lettere og bedre udføres det ved Maskinernes Hjælp. Et Besøg paa Carl Lunds Fabrikker vilde overbevise Indenrigsministeren om, at dette Jag som Haandværksjag er fuldstændig borte. Vi kunne ogsaa nævne et Jag som Bageriet. Hvori skulde en Bager nu for Tiden aflægge Svendepøven. Man ønsker vel ikke den Tid tilbage igen, da Mestrene havde smaa Bagerier, hvor Svendene gik og ælte de Dejgen men Jødderne? Jeg antager nu nok, at man hellere holder paa de store Brødfabrikker, man har nu for Tiden, hvor bedre Forhold, baade for Produktionen og for Arbejderne ere gennemførte. Det vilde vistnok ogsaa være langt mere tidsvarende. Med Hensyn til Skomagereaget, som er et af de væsentligste, kan man sige, for det almindelige Forbrug, vil man maatte paastaa, at der her endnu er noget til Næst, med Hensyn til hvilken det har nogen Betydning for Haandværkets Arbejdere, at de komme til at aflægge Jagprøve som Bevis for, at de ere dygtige Jagmænd paa det Omraade, hvor de skulle tjene deres Brød. Men vil man lægge Mærke til, hvorledes denne Industri har udviklet sig i de senere Aar, ikke alene herhjemme, men navnlig i Udlandet, ville vi snart komme paa det rene med, hvad det er,

der bliver til Næst af det haandværksmæssige, ogsaa i den Bedrift. Det er ikke store Sager. I den sidste Tid er der paa denne Industries Omraade opfundet en Maskine, der udfører det Arbejde, som hidtil den mest dygtige Arbejder har anset for det vanskeligste, at udføre i dette Jag, nemlig at oppinde Støvlen over Læsten. Det var et Arbejde, som skulde udføres saa omhyggeligt, at det gjaldt om træffe det paa en Haarsbred for at saa Støvlen til at passe til Foden. Men nu har man, som sagt, opfundet en Maskine, som udfører dette vanskelige Arbejde paa dette Jags Omraade saaledes, at det vilde være umuligt for den dygtigste og indsigtfuldeste Arbejder at gøre det bedre. Herved er da Slutstenen sat paa det haandværksmæssige i dette Jag, som har været et saa betydningsfuldt Omraade for den haandværksmæssige Produktion. Og saaledes kan man blive ved paa næsten alle de Omraader, som staa her i denne Paragraf, og jeg spørger da: Hvilken Betydning har det, at en Arbejder skal tvinges til at aflægge en Prøve i et Jag, naar det ikke har praktisk Betydning for ham at gøre det? Der er Jag, hvor Jagprøven endnu kan have sin Betydning, og jeg skal ogsaa nævne nogle af disse. Der er f. Eks. Murerne. Det er et Jag, hvor Maskin-driften ikke har kunnet gribe ind, hvor de ikke have kunnet overflødiggøre den mennekelige Arbejdskraft. For disse Folk har Jagprøven sin Betydning, Men den har navnlig sin Betydning for dem, der arbejde som Svende, fordi de arbejde i Hold paa Bygningen; den har sin Betydning, fordi det er af Interesse for Svendene, at de ikke saa en mindre dygtig Arbejder ind i deres Hold, end de selv ere. Og derfor se vi ogsaa bestandig Murerne, baade paa deres Delegeretmøder, og naar de ellers ere sammen, erklære, at de holde paa den frivillige Svendepøve, og at enhver skal aflægge en Prøve, fordi de ikke ere tjente med at saa Kuffere ind med. Det er et Omraade, hvor Jagprøven gør sin Nytte; men den gør hovedsagelig sin Nytte for Svendene og ikke for Mestrene. Men det er netop det karakteristiske for den Prøve, man her foreslaar i dette Lovforslag, og som Kommissionen bruger en saa lang og modsigende Motivering til, det er dette — hvad ogsaa Kommissionen selv erkender — at den Prøve, man forlanger, i Virkeligheden er en Svendepøve; men dens Virkning skal være, som om den var en Mesterprøve. Det forekommer mig, at dersom de, der staa paa det haandværksmæssige Standpunkt og ville føre os tilbage til Laugstiden og paastaa, at Afslæggelse af en Jagprøve og Bevis for Dygtigheden i Jaget er den